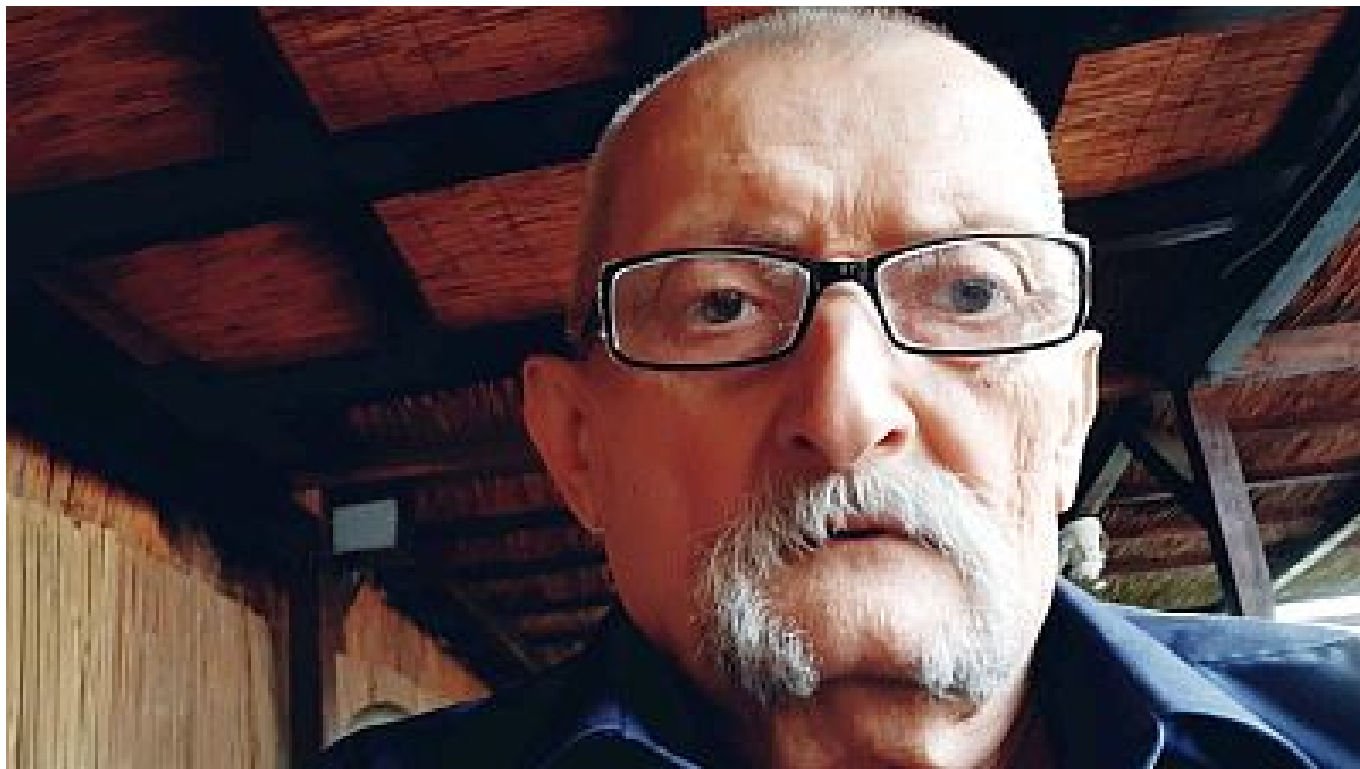

NEMILOASA INSTANTA – Dupa un singur termen, judecatoarele Ramona Vasile si Carmen Cont de la CA Cluj i-au injumatatit fostului director din trustul Gazeta Aurel Muresan daunele morale primite la fond pentru cele 5 luni de arest preventiv indurate fara vina. Motivarea a fost publicata chiar a doua zi dupa pronuntare: „Concluziile tribunalului privind conditiile de detentie, de transport, lipsa hranei sau apei s-au bazat exclusiv pe sustinerile reclamantului. N-a prezentat dovezi”

Scris de Valentin BUSUIOC | Data: 31.05.2022 13:34

Judecatoarea Rodica Elisabeta Guzu de la Tribunalul Cluj a exagerat cand i-a acordat **jurnalistului Aurel Muresan (foto)** – fost director executiv in trustul Gazeta – daune morale de 235.372,5 lei (echivalentul a 47.550 euro) pentru arestul preventiv indurat in perioada 30 octombrie 2006 – 23 martie 2007, in dosarul „Gazeta” instrumentat, de catre DIICOT, in conditiile in care Muresan nu a prezentat dovezi pentru toate vatamarile pe care a sustinut ca le-a suferit. Asa si-au motivat **judecatoarele Ramona-Corina Vasile si Carmen-Maria Cont de la Curtea de Apel Cluj** hotararea prin care i-au diminuat lui Muresan despagubirile primite la fond: de la peste 235.000 de lei pana la circa 101.500 lei (echivalentul a 20.300 de euro) – [click aici pentru a citi](#).

Ulterior este ca decizia CA Cluj a fost pronuntata dupa numai un termen de judecata, la 17 mai 2022 (**vezi facsimil 1**), fiind motivata chiar a doua zi (**vezi facsimil 2**).

Informații generale

Nr. unic (nr. format vechi) : 2448/117/2018
Data inregistrării 14.03.2022
Data ultimei modificări: 26.05.2022
Secție: Secția I civilă
Materie: Civil
Obiect: pretenții
Stadiu procesual: Apel

Părți

Nume	Calitate parte
DIICOT CLUJ NAPOCA	Apelant Rerezentant legal
MUREȘAN AUREL	Apelant Reclamant
STATUL ROMÂN, PRIN MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE	Apelant Pârât

Ședințe

18.05.2022

Ora estimată: 09:00

Complet: 2A

Tip soluție: Schimbat în parte

Soluția pe scurt: Admite în parte apelul declarat de pârâtul S.R. prin M.F. împotriva Încheierii civile din 25.09.2018 și împotriva Sentinței civile nr. 841 din 13.12.2021 ale Tribunalului Cluj, Secția Civilă, pronunțate în dosar nr. 2448/117/2018, și admite în parte apelul declarat de D.I.I.C.O.T. Cluj-Napoca, în contra Sentinței civile nr. 841/13.12.2021, pronunțată de Tribunalul Cluj, Secția Civilă în dosar civil nr. 2448/117/2018, pe care le schimbă în parte, după cum urmează: Admite excepția inadmisibilității cererii reclamantului având ca obiect obligarea pârâtului S.R. prin M.F. la plata de daune morale cauzate prin privarea de libertate în perioada 30.10.2006 – 23.03.2007, în temeiul răspunderii civile delictuale prev. de art. 1349, art. 1373 NCC. Respinge excepția prescripției dreptului material la acțiune cu privire la cererea de obligare a pârâtului la plata de daune morale pentru arestarea preventivă. Obligă pârâtul Statul Român prin M.F. la plata către reclamantul M.A. a următoarelor sume cu titlu de despăgubiri: - 14.300 EURO, în echivalent în lei la cursul BNR din ziua plății, cu titlu de daune morale pentru privarea de libertate nedreaptă în perioada 30.10.2006 – 23.03.2007; - 6.000 EURO, în echivalent în lei la cursul BNR din ziua plății, cu titlu de daune morale pentru durata nejustificat de lungă a procesului penal; - 10.360 lei cu titlu de daune materiale, reprezentând beneficiul nerealizat pe perioada 30.10.2006 – 23.03.2007. Obligă pârâtul S.R. prin M.F. să plătească reclamantului dobânda legală penalizatoare prevăzută de art. 1 alin. 3 din O.G. nr. 13/2011, calculată asupra sumelor mai sus menționate, începând cu data pronunțării prezentei decizii și până la plata integrală a sumelor. Respinge restul pretențiilor din cererea reclamantului. Menține dispoziția din sentința apelată referitoare la cheltuielile de judecată. Respinge ca nefondat apelul declarat de reclamantul M.A., în contra Sentinței civile nr. 841/13.12.2021 a Tribunalului Cluj, Secția Civilă, pronunțată în dosar civil nr. 2448/117/2018. Cu drept de recurs în 30 de zile de la comunicare. Calea de atac se va depune la Curtea de Apel Cluj. Pronunțată în ședință publică, azi, 18 mai 2022.

Document: Hotărâre 216/2022 18.05.2022

Căi atac

Obligă pârâtul STATUL ROMÂN, prin MINISTERUL FINANTELOR să plătească reclamantului dobânda legală penalizatoare prevăzută de art. 1 alin. 3 din O.G. nr. 13/2011, calculată asupra sumelor mai sus menționate, începând cu data pronunțării prezentei decizii și până la plata integrală a sumelor.

Respinge restul pretențiilor din cererea reclamantului.

Mentține dispoziția din sentința apelată referitoare la cheltuielile de judecată.

Respinge ca nefondat apelul declarat de reclamantul MUREȘAN AUREL, în contra Sentinței civile nr. 841/13.12.2021 a Tribunalului Cluj, Secția Civilă, pronunțată în dosar civil nr. 2448/117/2018.

Cu drept de recurs în 30 de zile de la comunicare.

Calea de atac se va depune la Curtea de Apel Cluj.

Pronunțată în ședință publică, azi, 18 mai 2022.

PREȘEDINTE
RAMONA-CORINA VASILE

JUDECĂTOR
CARMEN-MARIA CONȚ

GREFIER
ANGELA-ANCA MUNCACIU

Red. C.M.C. / dact. V.R.

5 expl. / 19.05.2022

Jud. fond: Rodica Elisabeta Guzu

Dupa cum veti vedea in decizia anexata la final, cea mai mare parte a motivarii propriu-zise constituie citate din tratate de drept civil scrise de profesorii Corneliu Birsan si Constantin Stasescu. Partea in care judecatoarele Carmen Cont si Ramona Vasile (sotia procurorului Ionut Vasile, seful DNA Cluj) isi argumenteaza efectiv solutia este construita in jurul ideii ca Tribunalul Cluj (a carui sentinta o puteti citi mai jos) nu i-a solicitat petentului dovezi pentru toate sustinerile lui si nici bonuri fiscale care sa dovedeasca punctual fiecare cheltuiala. **Mai mult: fata de argumentul lui Muresan potrivit caruia firma ii intrase in faliment pe parcursul procesului penal, iar el se imbolnavise grav in arestul preventiv, judecatoarele Ramona Vasile si Carmen Cont contraargumenteaza ca falimentul nu poate fi pus in legatura cu procesul penal si ca ziaristul putea sa-si gaseasca alt loc de munca. In plus, Curtea de Apel Cluj afirma ca instanta de fond a incalcat cutuma jurisprudentiala a instantelor civile, conform careia pentru fiecare zi de retinere sau arestare nelegala ori nedreapta, reclamantul merita daune morale de doar 100 de euro.**

Totusi, lucrurile nu se incheie aici, Aurel Muresan declarand pentru Lumea Justitiei ca va inainta recurs impotriva deciziei CA Cluj.

Prezentam principalele pasaje din motivarea Curtii de Apel Cluj (decizia nr. 216/2022 din dosarul nr. 2448/117/2018):

„I. Cu privire la solicitarea de acordare a daunelor morale pentru arestarea preventiva nedreapta

In aplicarea si respectarea Deciziei Curtii Constitutionale nr. 136/03.03.2021, Curtea constata ca temeiul juridic al solicitarii de acordare a daunelor morale pentru perioada arestarii preventive a reclamantului il constituie art. 539 Cod procedura penala.

Tot astfel, in aplicarea si respectarea aceleiasi Decizii nr. 136/03.03.2021 a Curtii Constitutionale, Curtea se vede nevoita sa constate ca, intrucat in speta nu exista un act jurisdictional (penal) in cuprinsul caruia sa se constate explicit caracterul nelegal al masurii preventive privative de libertate aplicate reclamantului, respectiv, nu s-a constatat in mod expres, printr-o incheiere penala, ca perioada arestarii preventive cuprinsa intre 30.10.2006 – 23.03.2007, ar fi fost nelegala, se impune a se aprecia, pe cale de consecinta, ca perioada arestarii preventive a reclamantului a fost una nedreapta.

Este bine stiut faptul ca in legislatie nu exista criterii legale pentru determinarea daunelor morale suferite de o persoana, intrucat trauma psihica resimtita de fiecare persoana ii este proprie, in raport de particularitatea specifica concreta a fiecarei situatii in parte, prin raportare la modul de perceptie al fiecarei persoane in parte, coroborat si cu situatia particulara speciala proprie fiecarei persoane in parte.

Chiar si doua persoane aflate, afirmativ, intr-o situatie similara, vor percepe diferit consecintele cu care respectiva situatie se repercuteaza asupra propriului psihic, asupra intelectului si asupra starii psihice si fizice a organismului in general.

Insa jurisprudenta in materie a fost constanta, in sensul ca daunele morale nu reprezinta o reparare in integrum a prejudiciului, ci ele au rolul de a compensa respectivul prejudiciu.

Astfel, daunele morale acordate urmaresc sa asigure partii vatamate o alinare, o consolare, a prejudiciului moral pe care l-a resimtit, fara insa ca sumele acordate cu titlu de daune morale sa reprezinte o imbogatire fara justa cauza, ele trebuind sa aiba caracter compensatoriu pentru o suferinta certa, dar care, in concret, nu poate fi cuantificata, intrucat suferinta fiecarei persoane ii este proprie acestuia si nu poate fi trasata o caracteristica generala a gradului de apreciere a unei suferinte morale universal valabile oricarei persoane.

In cutuma jurisprudentiala constanta a instantelor civile s-a conturat practica conform careia pentru o zi de arestare nelegala sa se acorde cate 100 de Euro cu titlu de daune morale.

In situatia particulara a reclamantului, desi nu se poate retine arestarea nelegala, ci doar arestarea nedreapta, conform celor anterior expuse, Curtea constata, raportat la particularitatile specifice ale cauzei, ca reclamantului i se pot, totusi, acorda daune morale de cate 100 Euro/zi pentru perioada arestarii nedrepte.

Intrucat, conform considerentelor anterior expuse, Curtea se poate raporta doar la caracterul nedrept al arestarii preventive, coroborat si cu criteriile avute in vedere de prevederile art. 540 alin. 2 si 3 Cod procedura penala, urmeaza sa stabileasca cu titlu de daune morale pentru perioada arestarii preventive suma de cate de 100 Euro pentru fiecare zi de arestare preventiva nedreapta.

Avand in vedere ca masura arestarii preventive nedrepte s-a intins pe o durata de 143 de zile, Curtea constata ca suma totala care urmeaza sa fie stabilita in favoarea reclamantului cu titlu de daune morale pentru arestarea preventiva nedreapta, daune morale la care reclamantul este indreptatit in temeiul art. 539 Cod procedura penala, coroborat cu Decizia C.C.R. nr. 136/03.03.2021, este de 14.300 Euro, suma care urmeaza sa fie platita reclamantului in echivalent in lei la data platii, conform cursului BNR leu/Euro din ziua in care se va face plata.

In raport de dispozitiile imperative ale art. 22 alin. 6 C. proc. civ., care obliga instanta de judecata civila sa se pronunte strict in limitele investirii sale, Curtea constata ca se impun a fi inlaturate concluziile tribunalului, referitoare la retinerea ca argumente suplimentare in sprijinul acordarii unui quantum substantial mai mare al daunelor morale, a conditiilor de detentie, de transport, lipsa hranei sau apei in aceasta perioada, etc. (concluzii care, oricum, s-au bazat exclusiv pe sustinerile reclamantului, care nu a prezentat nicio dovada in acest sens), in conditiile in care reclamantul nu a investit instanta cu un petit avand ca obiect acordarea de daune morale pentru conditiile de detentie.

Pe de alta parte, Curtea constata ca suferintele morale pentru privarea de libertate pe perioada arestarii nedrepte trebuiesc evaluate strict prin prisma privarii de libertate in sine, pe perioada arestarii preventive, iar nu prin prisma conditiilor de detentie sau a conditiilor in care reclamantul a fost transportat intre diferite locuri de detentie, intrucat, pe de o parte, reclamantul nu a investit instanta cu o cerere avand ca obiect plata unor daune morale pentru prejudiciul moral ce i-ar fi fost cauzat prin conditiile de detentie, iar pe de alta parte, chiar daca o astfel de cerere ar fi fost dedusa judecatii in prezenta cauza, in privinta acesteia ar fi fost incidenta exceptia prescriptiei dreptului material la actiune – termenul de prescriptie fiind cel general de 3 ani, termen care ar fi inceput sa curga de la momentul incetarii detentiei, 23.03.2007.

Practic, tribunalul a acordat reclamantului, implicit si indirect, despagubiri morale si pentru conditiile de detentie, desi reclamantul nu a formulat o astfel de pretentie, pe care nici nu o mai putea formula din cauza implinirii termenului de prescriptie extinctiva.

In raport de toate aceste argumente, Curtea constata ca daunele morale acordate prin sentinta fondului sunt intr-un quantum nerezonabil si neechitabil, impunandu-se a fi modificate, conform dispozitivului prezentei decizii, Curtea constatand ca daunele morale care trebuiesc acordate trebuie sa aiba natura unei consolari rezonabile si echitabile, iar nu sa reprezinte o imbogatire fara justa cauza.

Indiferent de repercusiunile psihice suferite de reclamant, acestea nu pot constitui un fundament suficient pentru acordarea unor daune morale exagerat de mari si care sa poata fi catalogate, finalmente, ca reprezentand o imbogatire fara justa cauza a reclamantului, prin depasirea evidenta a scopului compensatoriu, rezonabil si echitabil, respectiv, consolatoriu pentru prejudiciul moral pe care l-a resimtit reclamantul.

Drept urmare, Curtea constata ca sunt intemeiate criticile din apelul paratului Statul Roman, prin Ministerul Finantelor, precum si criticile pe care D.I.I.C.O.T. le-a invocat in fata instantei de fond, cu privire la cuantumul daunelor morale cuvenite reclamantului pentru perioada arestarii preventive nedrepte in intervalul de timp 30.10.2006 – 23.03.2007.

II. Cu privire la daunele morale solicitate pentru interzicerea dreptului de a parasii localitatea sau tara in perioada 23.03.2007 – 13.11.2012

Din prevederile art. 539 Cod procedura penala, coroborat cu Decizia C.C.R. nr. 136/03.03.2021 (paragraful 32), si cu Decizia C.C.R. nr. 133/09.03.2017 (paragrafele 18, 19, 20, 21), se desprinde cu evidenta statuarea conform careia, in temeiul art. 539 Cod procedura penala se poate cere doar repararea pagubei pentru privarea nelegala / nedreapta de libertate.

Decizia C.C.R. nr. 133/09.03.2017 (paragrafele 18, 19, 20, 21) retine in considerentele sale urmatoarele:

„18. De asemenea, Curtea a retinut ca, potrivit art. 5 paragraful 5 din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, orice persoana, victima a unei arestari sau detineri in conditii contrare dispozitiilor aceluiasi art. 5, are dreptul la reparatii, paragraful 5 al art. 5 din Conventie fiind imediat urmator celui care prevede ca orice persoana lipsita de libertatea sa prin arestare sau detentie are dreptul sa introduca recurs in fata unui tribunal, pentru ca acesta sa statueze intr-un termen scurt asupra legalitatii detentiei sale si sa dispuna eliberarea sa daca detentia este ilegala. In aplicarea normelor europene precitate, prin Hotararea din 12 decembrie 2002, pronuntata in Cauza N. C. impotriva Italiei, paragraful 49, Curtea Europeana a Drepturilor Omului a statuat ca dispozitiile art. 5 paragraful 5 din Conventie sunt aplicabile in cazul unei privari de libertate in conditii contrare prevederilor paragrafului 1 al acestui articol. S -a aratat, de asemenea, ca dreptul la reparatii prevazut la paragraful 5 al art. 5 din Conventie presupune ca incalcareea dispozitiilor unuia dintre celelalte paragrafe sa fie stabilita fie de catre o instanta nationala, fie de catre o institutie prevazuta prin Conventie. Prin aceeasi hotarare, paragraful 52, s -a statuat ca dreptul la reparatii, garantat prin art. 5 paragraful 5 din Conventie, trebuie asigurat, in mod efectiv, cu un suficient grad de certitudine. De asemenea, prin Hotararea din 27 septembrie 1990, pronuntata in Cauza Wassink impotriva Olandei, paragraful 37, Curtea Europeana a Drepturilor Omului a statuat ca statelor contractante nu le este interzisa conditionarea acordarii unei indemnizatii de dovada ce trebuie facuta de catre cel interesat care a suferit un prejudiciu rezultat din aceasta incalcare, intrucat in domeniul art. 5 paragraful 5 calitatea de victima este de conceput chiar in absenta unui prejudiciu, dar nu exista obligatia de reparare fara sa existe prejudiciu material sau moral ce are a fi reparat. In acest sens, dispozitiile art. 5 din Conventie conditioneaza acest drept la reparatie de necesitatea stabilirii unei detentii ilegale, din perspectiva dispozitiilor art. 5 paragrafele 1 -4, care consacra detentia legitima. Astfel, in Hotararea din 3 iunie 2003, pronuntata in Cauza Pantea impotriva Romaniei, paragraful 301 si dispozitivul hotararii, pct. 3-6, Curtea Europeana a Drepturilor Omului a constatat atat incalcareea art. 5 paragraful 1 (arestarea fara existenta unor ratiuni plauzibile ca s -ar sustrage urmaririi penale, dupa comiterea unei infractiuni) si, deopotriva, incalcareea dispozitiilor art. 5 paragraful 3 (detinerea a fost ordonata de o persoana care nu avea calitatea de „magistrat“, in sensul Conventiei, si ca persoana nu a fost condusa „de indata“ in fata unui asemenea magistrat), precum si incalcareea art. 5 paragraful 4 (deoarece tribunalul nu a statuat intr-un termen scurt cu privire la legalitatea detinerii sale), dar si a art. 5 paragraful 5 (pentru a nu fi obtinut reparatie pentru detentie ilegala in dreptul intern), suma acordata petentului cu titlu de despagubiri fiind una globala, insa cu temeiuri juridice diferite, dar care se integreaza dispozitiilor art. 5 din Conventie si sustin protejarea dreptului la libertate si siguranta ca drept fundamental al omului. Curtea retine, totodata, si Hotararea din 25 august 1987, pronuntata in Cauza Nölkenbockhoff impotriva Germaniei, paragraful 36, prin care sa statuat ca nicio prevedere din Conventie nu da acuzatului un drept la reparatie pentru detentie provizorie legala, nici chiar in

ipoteza inchiderii urmaririi penale angajate contra persoanei.

19. *In aceste conditii, avand in vedere, pe de o parte, conditionarea acordarii reparatiilor garantate prin art. 5 paragraful 5 din Conventie de constatarea, de catre o instanta nationala, a incalcarii dispozitiilor art. 5 paragrafele 2-4 din Conventie, iar, pe de alta parte, cerinta de asigurare efectiva cu un suficient grad de certitudine la nivel national a dreptului la reparatii astfel garantat, Curtea a constatat ca obligatia organelor judiciare, prevazute la art. 539 alin. (2) din Codul de procedura penala, de a se pronunta, prin hotararile definitive pe care le pronunta, cu privire la legalitatea masurilor preventive privative de libertate dispuse pe parcursul procesului penal este in acord cu standardul de protectie prevazut la art. 5 din Conventie. In acest sens, Curtea a constatat ca dreptul la reparare a pagubei in cazul privarii nelegale de libertate, prevazut la art. 539 din Codul de procedura penala constituie o preluare, prin normele procesual penale nationale, a dispozitiilor art. 5 paragraful 5 din Conventie. De asemenea, Curtea a retinut ca standardul de protectie prevazut prin art. 5 paragraful 5 din Conventie este unul minim, statele membre fiind indreptatite sa ofere, prin legislatia interna, o protectie juridica sporita libertatii individuale, prin reglementarea dreptului la reparatii si in alte situatii decat cele expres rezultate din norma de la art. 5 paragraful 5 din Conventie. Curtea a retinut, insa, ca modalitatea in care organele judiciare enumerate in cuprinsul dispozitiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedura penala isi indeplinesc aceasta obligatie nu constituie o problema de constitutionalitate a textului criticat, ci reprezinta un aspect ce vizeaza interpretarea si aplicarea legii.*

20. *Cat priveste sustinerile potrivit carora „actiunea in repararea prejudiciului produs prin arestarea nelegala nu se deosebeste cu nimic de actiunea in raspundere civila delictuala, astfel ca nu se justifica impunerea unei cerinte suplimentare - respectiv conditia ca nelegalitatea masurii privative de libertate sa fie constatata printr-un act procedural penal anterior - fata de reglementarea de drept comun“, Curtea a constatat ca procedura repararii pagubei materiale sau a daunei morale in caz de privare nelegala de libertate este o procedura speciala, fiind cuprinsa in Codul de procedura penala. Disponerea acestor norme procesual penale in acest act normativ are relevanta din perspectiva stabilirii regimului juridic specific al acestei forme de raspundere a statului in raport cu regimul altor forme de raspundere juridica, de drept comun, cum ar fi raspunderea civila delictuala, reglementata in art. 1.349 si art. 1.357 - art. 1.380 din noul Cod civil. Asadar, Curtea a retinut ca procedura reglementata de art. 539 din Codul de procedura penala este o procedura speciala care deroga de la dreptul comun in temeiul principiului „specialia generalibus derogant“. De asemenea, Curtea a retinut ca procedura speciala, reglementata in art. 539 din Codul de procedura penala, vizeaza exclusiv cazurile de privare nelegala de libertate, iar nu alte drepturi fundamentale ale omului, pentru a caror lezare este necesara invocarea altor temeuri de drept, precum dispozitiile art. 252 si art. 253 din Codul civil sau art. 8 din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, care reglementeaza consecintele incalcarii unor drepturi personale nepatrimoniale, precum dreptul la imagine, demnitate, inclusiv dreptul la viata privata.*

21. *Cu referire la sustinerile autorului exceptiei, potrivit carora „cercetarea conditiei nelegalitatii masurii privative de libertate ar trebui sa cada in sarcina instantei civile investite cu solutionarea cererii de despagubire“, Curtea a observat ca, potrivit unora dintre instantele nationale, in masura in care caracterul nelegal al masurii privative de libertate a fost stabilit de instanta penala, reevaluarea acestui aspect de catre instanta civila este contrara normelor procesual penale ale art. 539. Aceleasi instante nationale apreciaza, insa, ca o atare evaluare a legalitatii masurii privative de libertate ar putea fi realizata de catre instanta civila numai daca instanta penala a omis sau cadrul procesual nu i-a impus sa statueze asupra acestui aspect ori pentru alte motive de nelegalitate, decat cele analizate de organele judiciare in cadrul controlului legalitatii masurilor preventive privative de libertate in cursul procesului penal, sau in masura in care hotararile „intermediare“ prin care a fost verificata legalitatea masurilor preventive au fost absolut nemotivate ori alte asemenea motive identificate in jurisprudenta Curtii Europene a Drepturilor Omului, prin raportare la prevederile art. 5 paragrafele 1-4 din Conventie, respectiv art. 9 din Codul de procedura penala. Curtea a retinut, insa, ca aceste din urma aspecte nu sunt veritabile critici de neconstitutionalitate, ci, in realitate, privesc modul de interpretare si aplicare a prevederilor de lege criticate. O eventuala problema de practica neunitara a instantelor nationale cu privire la competenta instantei civile de a se pronunta referitor la legalitatea masurii privative de libertate nu intra sub incidenta controlului de constitutionalitate exercitat de Curtea Constitutionala, ci este de competenta instantei supreme, avand in vedere rolul sau, consacrat constitutional, de a asigura interpretarea si aplicarea unitara a legii de catre celelalte instante judecatoresti“.*

Per a contrario, persoana indreptatita nu poate pretinde, in temeiul art. 539 Cod procedura penala, repararea pagubei pentru interzicerea dreptului de a parasii localitatea sau tara, o astfel de solicitare putand fi intemeiata doar pe dispozitiile de drept comun ale raspunderii civile delictuale, asa cum a aratat si Curtea Constitutionala in considerentele deciziilor sale.

Desigur, pentru o atare finalitate este absolut necesar ca in cauza sa fie indeplinite cumulativ toate conditiile

angajarii raspunderii civile delictuale in temeiul art. 1349 Noul Cod civil, art. 1357 Noul Cod civil – in ceea ce priveste raspunderea civila delictuala pentru fapta proprie a paratului -, respectiv, conditiile prevazute de art. 1373 Noul Cod civil, in ceea ce priveste raspunderea paratului in calitate de comitent pentru faptele prepusilor sai.

Din analiza spetei de fata, Curtea constata ca in cauza nu sunt indeplinite conditiile angajarii raspunderii civile delictuale a paratului, nici pentru fapta proprie si nici in calitatea sa de comitent pentru faptele prepusilor sai, motivat pe urmatoarele considerente:

Pentru a evidentia neindeplinirea cumulativa in cauza a conditiilor necesare angajarii raspunderii civile delictuale a paratului, in temeiul art. 1349, art. 1357 si art. 1373 Noul Cod civil, Curtea se vede nevoita sa faca o scurta trecere in revista a unor considerente teoretice referitoare la aceste forme de raspundere civila delictuala, dupa cum urmeaza:

Raspunderea civila delictuala pentru fapta proprie

Art. 1357 alin. 1 C. civil, text legal care reglementeaza raspunderea civila delictuala pentru fapta proprie, prevede ca „cel care cauzeaza altuia un prejudiciu printr-o fapta ilicita, savarsita cu vinovatie, este obligat sa il repare”.

Alin. 2 al art. 1357 C. civil precizeaza faptul ca autorul prejudiciului raspunde pentru cea mai usoara culpa.

Din prevederile legale sus mentionate rezulta faptul ca, pentru angajarea raspunderii civile delictuale se cer a fi intrunite cumulativ cateva conditii, si anume: existenta unui prejudiciu; existenta unei fapte ilicite; existenta unui raport de cauzalitate intre fapta ilicita si prejudiciu; existenta vinovatiei, a vinei, celui care a cauzat prejudiciul, constand in intentia, neglijenta sau imprudenta cu care a actionat. (...)

Intrucat raspunderea comitentului pentru fapta prepusului este angajata doar daca prepusul a savarsit o fapta proprie delictuala, o fapta ilicita, in exercitarea atributiilor de serviciu incredintate de comitent, este necesara indeplinirea, in persoana prepusului a conditiilor angajarii raspunderii civile delictuale pentru fapta proprie, in conditiile art. 1357 Noul Cod civil, si anume: existenta unui prejudiciu; existenta unei fapte ilicite; existenta unui raport de cauzalitate intre fapta ilicita si prejudiciu; existenta vinovatiei, a vinei, celui care a cauzat prejudiciul, constand in intentia, neglijenta sau imprudenta cu care a actionat, ori in cea mai usoara culpa.

De asemenea, potrivit art. 1.373 alin. 1 C. civ., comitentul – astfel cum este el definit de art. 1.373 alin. 2 C. civ. – este obligat sa repare prejudiciul cauzat de prepusii sai ori de cate ori fapta savarsita de acestia are legatura cu atributiile sau cu scopul functiilor incredintate, in temeiul raspunderii civile obiective, fundamentate pe ideea de garantie.

Or, in speta nu exista raport de prepusenie intre magistrati si Statul Roman, prin Ministerul Finantelor, pe de o parte, respectiv, intre magistrati si Parchetul in cadrul caruia isi exercita functia, in acest sens dispunand prevederile art. 1 alin. 3, art. 89 alin. 1, art. 62 alin. 1 si 2, art. 64 alin. 2, art. 62 alin. 1, 2 si 3 din Legea nr. 304/2004, art. 132 din Constitutia Romaniei, precum si Decizia Curtii Constitutionale nr. 263/2015 si Decizia Curtii Constitutionale nr. 633/24.11.2005.

Chiar daca se apreciaza ca raspunderea comitentului pentru fapta prepusului ar fi una doar obiectiva, aceasta oricum nu ar putea fi angajata, in conditiile in care, pe de o parte, nu exista fapta ilicita a Statului Roman, iar pe de alta parte, nu exista raport de prepusenie intre magistrati si Statul Roman.

Astfel, luarea unor masuri procedurale, prin acte jurisdictionale ale unei instante penale, in cursul desfasurarii unei proceduri penale, intr-un cadru legal permis de Codul de procedura penala, nu poate fi considerata sub nicio forma ca fiind fapta ilicita in acceptiunea art. 1349 Noul Cod civil.

Pe cale de consecinta, Curtea constata ca, nefiind indeplinite cumulativ conditiile angajarii raspunderii civile delictuale a paratului, nici in temeiul art. 1349, art. 1357 Noul Cod civil si nici in temeiul art. 1373 Noul Cod civil, se impune a fi respinsa solicitarea reclamantului, de a-i fi acordate daune morale pentru interzicerea de a nu parasii localitatea sau tara in perioada 23.03.2007 – 13.11.2012.

III. Cu privire la daunele morale pentru durata procesului

Din considerentele Deciziei C.C.R. nr. 136/03.03.2021 si a Deciziei C.C.R. nr. 133/09.03.2017, rezulta cu evidenta faptul ca astfel de despagubiri, pentru prejudiciul moral afirmativ cauzat prin durata indelungata a unei proceduri judiciare penale, nu pot fi solicitate in temeiul art. 539 Cod procedura penala, ci doar in temeiul art. 6 C.E.D.O.,

coroborat cu art. 1349 Noul Cod civil.

Este bine stiut faptul ca principiul dreptului la un proces echitabil si la solutionarea cauzelor intr-un termen rezonabil, consacrat de art. 6 paragraf 1 din C.E.D.O. si de art. 21 alin. 3 din Constitutia Romaniei republicata, reprezinta regula de drept potrivit careia solutionarea cauzelor de catre instantele judecatoresti trebuie sa se faca cu respectarea unor principii fundamentale, precum contradictorialitatea, dreptul la aparare, egalitatea si intr-un termen care sa nu determine lipsa de interes a cererii.

Acest principiu al dreptului la un proces echitabil prevede in esenta faptul ca partii litigante trebuie sa i se asigure respectarea unor principii fundamentale (in cursul procesului), precum contradictorialitatea, dreptul la aparare, egalitatea, iar respectarea cerintei ca solutionarea cauzelor sa aiba loc intr-un termen rezonabil, trebuie apreciata de la caz la caz, in functie de durata procedurii, natura pretentiilor deduse judecatii, complexitatea procesului, dificultatea dezbaterilor, incarcarea rolului instantei, exercitarea cailor de atac, etc.

Conceptul de proces echitabil presupune stabilirea, pe tot cursul procesului, a unui ansamblu de reguli de procedura destinate instaurarii unui echilibru intre partile in proces si aplicarea unei organizari capabile sa garanteze independenta si imparțialitatea judecatorilor. Cu alte cuvinte, drepturile pe care le are o parte litiganta trebuie sa fie efective, ideea cardinala care caracterizeaza art. 6 din Conventie fiind aceea de a fi create efectiv mijloacele practice care fac sa fie respectate drepturile pe care o parte le are intr-un proces.

Dreptul la un proces echitabil semnifica, printre altele, faptul ca fiecare din partile in proces sa-si poata sustine cauza, sa nu fie luata prin surprindere, in conditii care sa nu o dezavantajeze in mod substantial, pe tot parcursul procesului, in raport cu partea adversa, iar durata procedurii trebuie sa fie una rezonabila si previzibila, sa aiba loc intr-un termen rezonabil, de asemenea maniera incat sa nu se ajunga in situatia care sa determine lipsa de interes a procedurii.

Toate prerogativele dreptului la un proces echitabil sunt menite, finalmente, sa asigure si sa garanteze, totodata, corectitudinea actului de justitie, in sensul consacrat de art. 148 din Constitutia Romaniei. (...)

In speta, Curtea constata ca durata procedurii penale s-a intins pe perioada 30.10.2006 – 20.12.2017, adica 11 ani, o luna si 20 de zile, insa aceasta durata a fost justificata si de particularitatile specifice ale cauzei, de complexitatea procedurilor raportat la numarul mare de inculpati, de parti vatamate si de martori, care au trebuit audiati de catre instanta penala si care, majoritatea, avea domiciliul sau resedinta pe teritoriul judetului Cluj.

Astfel, Curtea constata ca in cauza au fost 9 inculpati, trimisi in judecata pentru infractiunea de constituire de grup infractional organizat si pentru santaj, ca au fost 54 de persoane vatamate si ca au fost audiati peste 100 de martori, ca au existat 78 de termene de judecata la Tribunalul Braila, 16 termene la Curtea de Apel Galati, ca instanta penala a acordat chiar si 3 termene intr-o luna, conform propriilor sustineri ale reprezentatului reclamantului, ca asigurarea prezentei partilor si a martorilor (majoritatea domiciliati pe raza judetului Cluj) in Braila si Galati a fost mai dificila decat ar fi fost daca nu s-ar fi dispus stramutarea cauzei ca urmare a unei cereri de stramutare formulate de un alt fost inculpat in cauza penala, numitul Man Liviu, putandu-se aprecia ca, datorita complexitatii cauzei penale si a numarului foarte mare de parti vatamate implicate, coroborat cu probatiunea ampla si laborioasa generata de specificul cauzei, durata procesului penal a fost una nejustificat de lunga.

Pe cale de consecinta, in temeiul art. 6 paragraful 1 din Conventie, coroborat cu jurisprudenta CEDO retinuta in cauza Brudan contra Romaniei, precum si cu jurisprudenta constanta a CEDO, mai sus evidentiata, Curtea va acorda reclamantului cu titlu de daune morale pentru durata nejustificat de lunga a procesului penal suma de 6.000 Euro, in echivalent in lei la data platii, la cursul BNR Leu/Euro din ziua in care se va face plata efectiva, pentru o durata a procedurilor penale de 11 ani, o luna si 20 de zile, considerand, in acord cu jurisprudenta CEDO anterior citata, ca aceasta suma este una rezonabila si echitabila (prin raportare la intreaga jurisprudenta C.E.D.O. in materie).

IV. Cu privire la despagubirile materiale reprezentand beneficiul nerealizat

Prin cererea introductiva de instanta, reclamantul a solicitat sa i se acorde daune materiale reprezentand veniturile nerealizate pe toata perioada arestarii preventive si ulterior, datorita intrarii societatii angajatoare in faliment, aratand ca anterior arestarii sale preventive avea un salariu lunar de 2.072 lei.

Avand in vedere criteriile expres mentionate in dispozitiile art. 540 alin. 2 si 3 Cod procedura penala, Curtea constata ca reclamantul este indreptatit la daune materiale reprezentand beneficiul nerealizat doar pe

perioada arestării preventive nedrepte, 30.1.2006 – 23.03.2007, adică pe perioada a 5 luni (în realitate 4 luni și 3 săptămâni), respectiv, 10.360 lei (contravaloare salariu pe perioada de 5 luni – 2.072 lei/lună x 5 luni).

În raport de aceleși considerente legale, Curtea constată că reclamantului nu i se pot acorda daune materiale reprezentând beneficiul nerealizat pe perioada 23.03.2007 – 20.12.2017, întrucât nu a dovedit prin niciun mijloc de probă că ar fi putut realiza venituri în același quantum lunar și în această perioadă.

Împrejurarea că reclamantului i s-a ridicat dreptul de administrare al societății este irelevantă din perspectiva acordării unor daune materiale pentru folosul nerealizat, în condițiile în care ridicarea dreptului de administrare al S.C. Exploziv Media S.R.L. s-a dispus atât de către instanța investită cu soluționarea dosarului de faliment nr. 197/1285/2008 al Tribunalului Specializat Cluj, cât și de către instanța penală.

Prin urmare, în raport de această împrejurare, Curtea constată că nu se poate reține existența unui raport cert de cauzalitate în această privință.

Dacă este adevărat că pe durata privării de libertate, inculpatul nu a putut presta activitatea lucrativă prestată anterior, ulterior punerii în libertate nu a existat niciun impediment ca acesta să desfășoare orice alte activități lucrative în afara de cea de administrare a societății comerciale Exploziv Media S.R.L. (chiar interzisă de către instanța penală pe perioada controlului judiciar).

Totodată, după revocarea măsurii controlului judiciar, 13.11.2012, nu a mai existat niciun impediment de a ocupa orice funcție.

Pe de altă parte, împrejurarea că societatea angajatoare a intrat în faliment nu îi este imputabilă paratului, putând fi asimilată cazului fortuit sau fortei majore, și constituind, asadar, o cauză exoneratoare de răspundere civilă delictuală.

Apoi, reclamantul avea posibilitatea să încerce să se angajeze în altă parte, neputându-se reține cu succes, în absența oricărui doveză în acest sens, susținerea acestuia că avea un stigmat – „puscărișul”, „santajistul” – care constituia un impediment în acest sens.

Curtea constată că raționamentul instanței de fond nesocotește jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, evidențiată, cu titlu exemplificativ, în cauza *Calmanovici contra României* (cererea nr. 4auto0/02), Hotărârea din 01.07.2008, devenită definitivă la 01.10.2008 (relevante în acest sens fiind paragrafele 137 și 138), speta în care instanța de la Strasbourg a respins capatul de cerere prin care reclamantul solicita despăgubiri pentru încălcarea vieții sale private protejate de art. 8 din Convenție, arătând că „orice procedură penală are anumite repercusiuni asupra vieții private și de familie a individului supus acesteia, dar care nu încalcă art. 8 din Convenție dacă nu depășesc consecințele normale și inevitabile într-o asemenea situație”.

În aceeași hotărâre s-a mai arătat că „suspendarea temporară din funcția de ofițer de poliție nu l-a împiedicat pe reclamant să găsească un loc de muncă în sectorul privat”, argumente care, *mutatis mutandis*, sunt aplicabile și în cauza pendinte.

În plus, Curtea constată că, dacă potrivit Deciziei C.C.R. nr. 136/03.03.2021, dispoziția art. 539 Cod procedură penală poate constitui temei juridic pentru acordarea despăgubirilor doar pentru ipoteza privării nelegale / nedrepte de libertate, atunci înseamnă că acordarea daunelor materiale constând în folosul nerealizat pretins neefectuat în cursul derulării procesului penal nu poate avea ca și fundament juridic decât prevederile de drept comun ale răspunderii civile delictuale, ceea ce presupune cu necesitate ca toate condițiile necesare pentru angajarea răspunderii civile delictuale să fie cumulativ îndeplinite.

Or, Curtea constată că în cauza nu există fapta ilicită cauzatoare de prejudiciu, în condițiile în care supunerea unei persoane la o procedură judiciară, pe parcursul căreia cel acuzat este prezumat nevinovat, nu reprezintă în sine o faptă ilicită.

Mai mult, nu există un raport de cauzalitate între inculparea unei persoane și faptul că aceasta nu mai desfășoară activități lucrative de natură celor desfășurate anterior sau de orice altă natură, de vreme ce nicio interdicție generală în acest sens nu a fost impusă punctual persoanei în cauză și nu rezultă ca procesul penal ar fi determinat pierderea capacității de muncă a persoanei în cauză, reclamantul având

probleme de sanatate inainte de declansarea procedurilor judiciare penale.

Drept urmare, Curtea constata ca reclamantului i se poate acorda cu titlu de beneficiu nerealizat doar salariul pe perioada arestarii preventive nedrepte, 30.10.2006 – 23.03.2007, adica pe perioada a 5 luni (in realitate 4 luni si 3 saptamani), respectiv 10.360 lei (contravaloare salariu pe perioada de 5 luni – 2.072 lei/luna x 5 luni).

In raport de aceleasi considerente legale, Curtea constata ca reclamantului nu i se pot acorda daune materiale reprezentand beneficiul nerealizat pe perioada 23.03.2007 – 20.12.2017, intrucat, pe de o parte, conform celor anterior expuse, nu sunt intrunite conditiile cumulative ale angajarii raspunderii civile delictuale, iar pe de alta parte, reclamantul nu a dovedit prin nici un mijloc de proba ca ar fi putut realiza venituri in acelasi quantum lunar, sau intr-un alt quantum, si in aceasta perioada.

V. Cu privire la daunele materiale constand in cheltuielile de judecata ocazionate reclamantului in procesul penal

De principiu, jurisprudenta C.E.D.O., conturata cu precadere in Hotararea din 19 octombrie 2006, in cauza Raicu impotriva Romaniei (cererea nr. 28104/03), publicata in Monitorul Oficial nr. 597/29.08.2007, a statuat in sensul ca un „reclamant nu poate obtine rambursarea cheltuielilor sale de judecata decat in masura in care li s-au stabilit realitatea, necesitatea si caracterul rezonabil al cuantumului” si daca acestea au fost justificate.

Acordarea unor cheltuieli de judecata pe calea unei actiuni civile poate sa fie facuta doar in conditiile prescise de art. 451, art. 452, art. 453 C. pr. civ., respectiv trebuie facuta dovada existentei si a cuantumului acestor cheltuieli, pana „la inchiderea dezbaterilor”, avand in vedere dispozitiile art. 394 alin. 3 C. proc. civ., care prevad ca dupa inchiderea dezbaterilor partile nu mai pot depune niciun inscris la dosarul cauzei, sub sanctiunea de a nu fi luat in seama (a se vedea, fiind relevante in aceasta privinta, considerentele Decizia HP nr. 3/22.01.2018 a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, publicata in M. Of. nr. 195/02.03.2018).

Curtea constata, raportat la considerentele de drept care urmeaza a fi expuse, ca nu poate fi impartasita sustinerea tribunalului, conform careia daunele materiale reprezentand cheltuielile de judecata efectuate in procesul penal ar putea fi acordate doar pe baza unei prezumtii simple, in absenta oricarei dovezi in acest sens, cata vreme dispozitiile legale in materie de probatiune sunt foarte clare si imperative si cata vreme legea prevede in mod expres in ce conditii se poate recurge la prezumtii legale sau judiciare.

Astfel, tribunalul a retinut ca „este adevarat ca la dosarul cauzei nu se regasesc chitante / facturi / inscrisuri doveditoare cu referire la cuantumul acestor cheltuieli, insa tribunalul retine ca prezenta reclamantului si a aparatorului sau la termenele de judecata din dosarul penal reiese din copiile incheierilor de sedinta care atesta prezenta acestora in fata instantelor penale, in final acordand suma de 285.520 lei exclusiv in baza unor prezumtii simple”.

Or, tribunalul nu era investit cu o cerere avand ca obiect stabilirea faptului daca reclamantul s-a prezentat la termenele acordate in procesul penal si la cate anume termene a fost prezent, ci a fost investit cu o cerere de acordare a unor daune materiale reprezentand cheltuielile ocazionate reclamantului in procesul penal, daune materiale care trebuiesc dovedite potrivit regulilor de drept comun in materie de probatiune si care, in niciun caz, nu pot fi acordate pe baza unor prezumtii simple.

Astfel, tribunalul a prezumat – peste limitele legale permise de art. 249, art. 250, art. 309, art. 328, art. 329 C. pr. civ. – ca reclamantul s-a deplasat de fiecare data la instantele din Braila si Galati cu autoturismul, desi exista si posibilitatea de a se fi deplasat si cu alt mijloc de transport rutier sau feroviar; ca in cazul deplasarilor cu autoturismul a suportat exclusiv cheltuielile cu combustibilul, desi este posibil sa le fi impartit cu alti inculpati din cauza, in ipoteza in care mai multi inculpati, din cei 9 din dosarul penal, s-au deplasat cu acelasi autoturism, desigur dupa ridicarea interdictiei de a parasi localitatea de catre instanta penala; ca pretul mediu al unui litru de combustibil a fost de 4,8 lei, fara sa arate cum a ajuns la un astfel de quantum, in conditiile in care nu a precizat daca referirea la combustibil avea in vedere pretul pentru 1 litru de benzina sau pentru 1/litru de motorina – stiut fiind ca un litru de benzina si un litru de motorina au preturi diferite –, ca dosarul a fost stramutat de la Cluj la Braila in luna martie 2007 si s-a finalizat prin decizia Curtii de Apel Galati din luna decembrie 2017, deci dupa 10 ani, interval de timp in care in care pretul benzinei / motorinei s-a tot modificat – reclamantul nefacand dovada care era pretul pentru 1 litru de motorina sau de benzina pentru fiecare data la care s-a prezentat la fiecare termen de judecata in dosarul penal la care a fost prezent; ca reclamantul s-a cazat in Braila sau Galati cu ocazia fiecarei deplasari, fara sa se faca de catre reclamant o minima dovada a conditiilor de cazare – daca a fost cazat la o pensiune si

de cate margarete era respectiva pensiune sau daca a fost cauzat la un hotel si de cate stele a fost respectivul hotel si fara sa se faca dovada care ar fi fost pretul mediu de cazare intr-o unitate hoteliera de resort si fara sa se ia in considerare, macar ca ipoteza posibila de analiza pentru cuantificarea acestor daune, ca exista si posibilitatea, chiar daca mai anevoioasa, ca reclamantul sa fi plecat si sa se fi intors in aceeasi zi; ca reclamantul a cheltuit pentru mancare 100 lei la fiecare termen, fara sa prezinte nici o indicatie asupra localului unde ar fi luat masa si fara sa prezinte vreun bon fiscal care sa ateste o astfel de imprejurare.

In legatura cu acest ultim aspect, se impun a fi facute doua sublinieri: in primul rand, este evident ca, costul hranei difera in functie de locatia aleasa pentru a lua masa, iar in al doilea rand ca o persoana mananca intr-o zi indiferent de locul in care se afla sau independent de faptul ca este sau nu implicata intr-o procedura judiciara.

Daca s-ar impartasi opinia instantei de fond, ar insemna ca instantele civile sa oblige orice parte care pierde un proces sa plateasca cheltuielile pentru asigurarea hranei partii care il castiga, pentru toate termenele la care partea castigatoare s-a prezentat in instanta, ceea ce, in mod evident, nu poate fi acceptat.

Dupa cum s-a statuat in practica judiciara (a se vedea in acest sens decizia civila nr. 35/23.02.2018 a Curtii de Apel Cluj, pronuntata in dosar civil nr. 3526/117/2015), „este necesar sa fie vorba despre cheltuieli cu privire la care se poate dovedi in mod convingator ca, intr-adevar, au fost facute in cadrul procesului penal si in legatura cu solutionarea acestuia”.

Art. 249 C. pr. civ., continut in subsectiunea „Probele – Dispozitii generale”, prevede ca cel care face o sustinere in cursul procesului trebuie sa o dovedeasca, in afara de cazurile anume prevazute de lege, art. 250 C. pr. civ. reglementand obiectul probei si mijloacele de proba si prevazand ca „dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin inscrisuri, martori, prezumtii, marturisirea uneia dintre parti, facuta din proprie initiativa sau obtinuta la interogatoriu, prin expertiza, prin mijloacele materiale de proba, prin cercetarea la fata locului sau prin orice alte mijloace prevazute de lege”.

Prin urmare, dovada cheltuielilor de judecata pretins efectuate de catre reclamant in cursul procesului penal putea fi facuta doar prin inscrisuri – facturi fiscale, chitante, bonuri fiscale, bilete de transport CFR, etc. –, in acest sens dispunand prevederile art. 265 C. pr. civ. coroborat cu art. 309 alin. 2 teza I C. pr. civ., acest din urma text legal prevazand in mod imperativ ca niciun act juridic nu poate fi dovedit cu martori daca valoarea obiectului sau este mai mare de 250 lei.

Nu poate fi impartasita sustinerea instantei de fond, care a pronuntat solutia de acordare a daunelor materiale exclusiv pe prezumtii simple, in conditiile in care, ca sa se poata apela la prezumtii, este necesar sa fie indeplinite conditiile pretinse de art. 328 si art. 329 C. pr. civ., adica, fie sa fie vorba despre prezumtii legale, fie sa fie vorba despre prezumtii judiciare, recurgerea la acestea din urma prezumtii fiind permisa de lege doar in cazurile in care legea admite dovada cu martori.

Astfel, art. 328 C. pr. civ., reglementeaza „Prezumtiile legale”, prevazand urmatoarele:

„(1) Presumptia legala scuteste de dovada pe acela in folosul caruia este stabilita in tot ceea ce priveste faptele considerate de lege ca fiind dovedite. Cu toate acestea, partea careia ii profita

presumptia trebuie sa dovedeasca faptul cunoscut, vecin si conex, pe care se intemeiaza aceasta. (2) Presumptia legala poate fi inlaturata prin proba contrara, daca legea nu dispune altfel”.

Prin urmare, pentru ca instanta de fond sa fi putut face aplicarea unei prezumtii legale, era absolut necesar, pe de o parte, ca aceasta sa vizeze un fapt considerat de lege ca fiind dovedit – ceea ce nu este cazul in situatia de fata, in conditiile in care legea nu considera ca fiind dovedite ab initio cheltuielile ocazionate unei parti cu derularea unei anumite proceduri judiciare –, iar pe de alta parte, reclamantul, caruia ii profita prezumtia, sa dovedeasca faptul cunoscut, vecin si conex pe care se intemeia respectiva prezumtie.

Adica, cu alte cuvinte, reclamantul ar fi trebuit sa faca dovada cu inscrisuri cat anume ar fi costat un transport pe ruta Cluj – Braila, Cluj – Galati, in conditii de transport auto pe benzina / pe motorina, intr-un anumit moment cand a avut termen in dosarul penal, cat anume ar fi costat un transport pe aceleasi rute in conditiile apelarii la un transportator privat, cat anume ar fi costat transportul CFR pe rutele respective, desigur, prin raportare la diferite momente in timp, avand in vedere fluctuatia preturilor in timp.

Tot astfel, reclamantul ar fi trebuit sa dovedeasca cu inscrisuri cat anume ar costa cazarea la un hotel mediu, macar de 3 stele, cat ar costa masa la o unitate alimentara medie etc.

Or, reclamantul nu a administrat nici un fel de inscrisuri doveditoare in acest sens, prin care sa fi putut dovedi macar faptul cunoscut, vecin si conex, pe care se intemeiaza pretinsa prezumtie simpla la care a apelat instanta de fond.

Apare greu de crezut ca reclamantul nu a pastrat niciun bon fiscal, nicio factura fiscala, nicio chitanta, care sa ateste cheltuielile pe care le-a facut in perioada de derulare a procesului penal.

In ceea ce priveste prezumtiile judiciare, art. 329 C. pr. civ., prevede in mod expres urmatoarele:

„In cazul prezumtiilor lasate la luminile si intelepciunea judecatorului, acesta se poate intemeia pe ele numai daca au greutate si puterea de a naste probabilitatea faptului pretins; ele, insa, pot fi primite numai in cazurile in care legea admite dovada cu martori”.

Or, in speta, raportat la art. 309 alin. 2 teza I C. pr. civ., coroborat cu cuantumul daunelor materiale pretinse de reclamant, dovada cu martori nu era admisibila.

Pe cale de consecinta, Curtea constata ca se impune respingerea cererii reclamantului avand ca obiect acordarea daunelor materiale constand in „contravaloare deplasari, cheltuieli de combustibil, masa si cazare, onorarii avocati”.

In ceea ce priveste sustinerea instantei de fond, in sensul ca reclamantul si-a intemeiat actiunea pe raspunderea civila delictuala, respectiv pe prevederile art. 1349 si art. 1373 Noul Cod civil si ca, prin urmare, este admisibil orice mijloc de proba, Curtea constata ca aceasta se impune a fi inlaturata, motivat pe faptul ca, pe de o parte, conform distinctiilor mai sus facute, actiunea reclamantului este intemeiata in principal pe art. 539 Cod procedura penala, si doar petitul privind daunele morale pentru durata procesului penal pot fi intemeiate pe art. 6 C.E.D.O. coroborat cu art. 1349 Noul Cod civil, iar pe de alta parte, pe temeiul raspunderii civile delictuale doar savarsirea efectiva a fetei ilicite poate fi dovedita prin orice mijloc de proba, in timp ce prejudiciul efectiv, existenta si intinderea prejudiciului pot fi dovedite doar in conditiile prescrise de art. 1386 si urmatoarele Noul Cod civil, coroborat cu art. 249 - 358 C. pr. civ..

VI. Cu privire la obligarea paratului la plata dobanzii legale (critica din apelul paratului Statul Roman, prin Ministerul Finantelor)

Art. 2 din O.G. nr. 13/2011 actualizata, prevede ca „in cazul in care, potrivit dispozitiilor legale sau prevederilor contractuale, obligatia este purtatoare de dobanzi remuneratorii si/sau penalizatoare, dupa caz, si in absenta stipulatiei exprese a nivelului acestora de catre parti, se va plati dobanda legala aferenta fiecareia dintre acestea”.

Art. 1 din acelasi act normativ prevede urmatoarele:

„1) Partile sunt libere sa stabileasca, in conventii, rata dobanzii atat pentru restituirea unui imprumut al unei sume de bani, cat si pentru intarzierea la plata unei obligatii banesti.

(2) Dobanda datorata de debitorul obligatiei de a da o suma de bani la un anumit termen, calculata pentru perioada anterioara implinirii termenului scadentei obligatiei, este denumita dobanda remuneratorie.

(3) Dobanda datorata de debitorul obligatiei banesti pentru neindeplinirea obligatiei respective la scadenta este denumita dobanda penalizatoare.

(4) Daca nu se precizeaza altfel, termenul dobanda din prezenta ordonanta priveste atat dobanda remuneratorie, cat si dobanda penalizatoare.

(5) Prin dobanda se intelege nu numai sumele socotite in bani cu acest titlu, ci si alte prestatii, sub orice titlu sau denumire, la care debitorul se obliga drept echivalent al folosintei capitalului”.

In temeiul art. 1 alin. 3 din O.G. nr. 13/2011, coroborat cu art. 1522 alin. 1 teza finala Noul Cod Civil, Curtea va obliga paratul Statul Roman, prin Ministerul Finantelor, sa plateasca reclamantului Muresan Aurel dobanda legala penalizatoare prevazuta de art. 1 alin. 3 din O.G. nr. 13/2011, calculata asupra sumelor acordate prin prezenta decizie, incepand cu data pronuntarii prezentei decizii si pana la plata integrala a sumelor.

Pe cale de consecinta, Curtea constata ca este nefondata aceasta critica din apelul paratului.

VII. Cu privire la obligarea paratului la plata cheltuielilor de judecata la fondul cauzei (critica din apelul paratului Statul Roman, prin Ministerul Finantelor)

Curtea constata ca aceasta critica din apelul paratului este vadit nefondata, impunandu-se a fi respinsa ca atare, motivat pe urmatoarele considerente:

Prin sentinta apelata s-a dispus obligarea paratului, la plata in favoarea reclamantului, a sumei de 1.500 lei cheltuieli de judecata in fond, reprezentand onorariul avocatial, in temeiul art. 453 C. proc. civ..

Curtea constata ca, pe de o parte, instanta de fond a facut deja aplicarea in cauza a prevederilor art. 451 alin. 2 C. pr. civ., atunci cand a apreciat asupra proportionalitatii si caracterului rezonabil al onorariului avocatial convenit reclamantului cu titlu de cheltuieli de judecata aferente fondului cauzei.

Pe de alta parte, Curtea retine ca reclamantul era pe deplin indreptatit la a-si recupera cheltuielile de judecata ce i-au fost ocazionate cu judecarea in fond a cauzei, avand in vedere urmatoarele argumente:

In speta, in lumina jurisprudentei C.E.D.O. si a dispozitiilor art. 453 alin. 1 NCPC, coroborat cu art. 452 si art. 451 N.C.P.C., Curtea constata ca in mod legal prima instanta a apreciat ca este intemeiata solicitarea reclamantului, de obligare a paratului la plata cheltuielilor de judecata in suma de 1.500 lei, reprezentand onorariu avocatial, si aceasta pentru ca legislatia speciala in materie – art. 539 Cod procedura penala –, coroborat cu Decizia C.C.R nr. 136/03.03.2021, prevede in mod obligatoriu o procedura administrativa si judiciara in vederea obtinerii de catre persoanele indreptatite a unor masuri reparatorii pentru prejudiciul moral ce le-a fost cauzat prin privarea nedreapta de libertate.

Tot astfel, reclamantul nu putea sa obtina despagubiri morale pentru durata indelungata a procedurilor penale ori despagubiri materiale pentru beneficiul nerealizat, decat prin recurgerea la prezentul demers judiciar.

Curtea Constitutionala a Romaniei, prin Decizia nr. 401/14.07.2005, respingand exceptia de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 274 alin. 3 C.proc.civ. – considerentele din aceasta decizie fiind aplicabile mutatis mutandis si in privinta dispozitiilor art. 451 alin. 2 N.C.P.C. –, a statuat in sensul ca nimic nu se opune, in absenta unei prevederi constitutionale exprese in acest sens, ca instanta sa cenzureze, cu prilejul stabilirii cheltuielilor de judecata, cuantumul onorariului avocatial convenit, prin prisma proportionalitatii sale cu amplitudinea si complexitatea activitatii depuse.

O asemenea prerogativa a instantei este cu atat mai necesara, cu cat respectivul onorariu, convertit in cheltuieli de judecata, urmeaza a fi suportat de partea potrivnica, daca a cazut in pretentii, ceea ce presupune in mod necesar ca acesta sa-i fie opozabil.

Or, opozabilitatea sa fata de partea potrivnica, care este un tert in raport cu conventia de prestare a serviciilor avocatale, este consecinta insusirii sale de instanta prin hotararea judecatoreasca prin al carei efect creanta dobandeste caracter cert, lichid si exigibil.

In acelasi sens s-a pronuntat constant si Curtea Europeana a Drepturilor Omului prin jurisprudenta sa, cand, investita fiind cu solutionarea pretentiilor la rambursarea cheltuielilor de judecata, in care sunt cuprinse si onorariile avocatale, a statuat ca acestea urmeaza a fi recuperate numai in masura in care constituie cheltuieli necesare care au fost in mod real facute in limita unui cuantum rezonabil.

Astfel, in Hotararea din 19 octombrie 2006, in cauza Raicu impotriva Romaniei (cererea nr. 28104/03), publicata in Monitorul Oficial nr. 597/29.08.2007, Curtea a statuat in sensul ca un „reclamant nu poate obtine rambursarea cheltuielilor sale de judecata decat in masura in care li s-au stabilit realitatea, necesitatea si caracterul rezonabil al cuantumului”.

Pe cale de consecinta, Curtea constata ca este vadit nefondata critica apelantei, referitoare la cuantumul

cheltuielilor de judecata la care a fost obligata prin hotararea fondului.

Asa fiind, in temeiul tuturor considerentelor mai sus expuse si a prevederilor art. 480 alin. 1 si 2 C. pr. civ., Curtea va admite in parte apelul paratului Statul Roman, prin Ministerul Finantelor, si apelul D.I.I.C.O.T. si va respinge in intregime apelul reclamantului, conform dispozitivului prezentei decizii”.

Redam cel mai important fragment din sentinta nr. 841/2021 din 13 decembrie 2021 a Tribunalului Cluj:

„I. Referitor la daunele materiale solicitate de catre reclamant, tribunalul retine urmatoarele:

Este fara putinta de tagada faptul ca pe parcursul derularii procesului penal, reclamantul a fost nevoit sa efectueze mai multe cheltuieli, atat in faza de urmarire penala cat si in faza de judecata pentru a putea participa la proces si pentru a fi reprezentat de avocati in vederea formularii apararii in cauza.

Privitor la cheltuielile de deplasare, tribunalul retine ca in componenta acestora intra pe de o parte cheltuieli de transport, iar pe de alta parte cheltuieli de cazare si masa. Este adevarat ca la dosarul cauzei nu se regasesc chitante / facturi / inscrisuri doveditoare cu referire la cuantumul acestor cheltuieli, insa tribunalul retine ca prezenta reclamantului si a aparatorului sau la termenele de judecata din dosarul penal reiese din copiile incheierilor de sedinta care atesta prezenta acestora in fata instantelor penale.

Conform dispozitiilor art.250 C.proc.civ., „Dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin inscrisuri, martori, prezumtii, marturisirea uneia dintre parti, facuta din proprie initiativa sau obtinuta la interogatoriu, prin expertiza, prin mijloacele materiale de proba, prin cercetarea la fata locului sau prin orice alte mijloace prevazute de lege.

Apoi, se retine faptul ca prin dispozitiile art. 327 C.proc.civ. legiuitorul a inteles sa stabileasca continutul notiunii de prezumtii, prevazand in mod expres faptul ca „Prezumtiile sunt consecintele pe care legea sau judecatorul le trage dintr-un fapt cunoscut spre a stabili un fapt necunoscut”.

Mai mult, in privinta prezumtiilor judiciare, legiuitorul a stabilit ca „In cazul prezumtiilor lasate la luminile si intelepciunea judecatorului, acesta se poate intemeia pe ele numai daca au greutate si puterea de a naste probabilitatea faptului pretins; ele, insa, pot fi primite numai in cazurile in care legea admite dovada cu martori”. (art. 329 C.proc.civ.)

In ce priveste posibilitatea de aplicare a dispozitiilor procedurale mai sus redade, tribunalul retine faptul ca prezenta cauza este intemeiata pe dispozitiile 1349 si urm. C.proc.civ., privind raspunderea civila delictuala, iar proba unui fapt ilicit se poate face prin orice mijloc de proba.

Prin urmare, tribunalul se retine ca chiar daca reclamantul este in imposibilitate de a depune inscrisuri doveditoare privitoare la cuantumul cheltuielilor de deplasare – transport, cazare, masa, faptul ca prezenta sa si a aparatorului sau la mai multe termene de judecata este dovedita, fara putinta de tagada, de cuprinsul incheierilor de sedinta atasate.

Astfel, din aceste inscrisuri ce se constituie in acte autentice, raportat la art. 434 C.proc.civ. combinat cu art. 233 C.proc.civ., se retine ca, asa cum chiar reclamantul a aratat, acesta a fost prezent de cel putin 82 de ori la termene de judecata in fata instantelor din Braila (fond) si Galati (apel).

Tribunalul retine ca distanta medie parcursa, pentru a fi prezent la termene, intre mun. Cluj-Napoca si Braila / Galati este de 1.100 km pentru o deplasare cu autoturismul, conducand la un consum mediu de combustibil de 82,5 litri cu un cost estimativ de 4,8 lei/l. prin urmare, costul pentru o deplasare se ridica la suma de 396 lei / termen, iar pentru 82 de termene la un cost de 32.472 lei. La cheltuielile cu transportul, pentru fiecare deplasare se adauga cheltuieli de cazare si masa. In conditiile in care la dosar nu exista inscrisuri doveditoare, tribunalul a prezumat cuantumul acestor cheltuieli distinct pentru mun. Braila si respectiv pentru mun. Galati. Astfel, s-a avut in vedere un cost mediu de cazare pentru mun. Braila de 120 lei/deplasare si 100 lei cheltuieli cu masa pentru un termen, ceea ce a condus la un cuantum total de 15.840 lei pentru 72 de termene. Pentru deplasarea in mun. Galati, s-a avut in vedere un cost mediu de cazare de 150 lei/deplasare si 100 lei cheltuieli cu masa pentru un termen, ceea ce a condus la un cuantum total de 1.000 lei pentru 4 termene.

Apoi, tribunalul retine faptul ca incepand cu data de 30.10.2006, cand a fost retinut, iar ulterior arestat, contractul de munca al reclamantului a fost suspendat. Din copia cartii de munca, reiese ca anterior luni octombrie 2006, reclamantul realiza un venit mediu / lunar de 2.072 lei.

Din sustinerile reclamantului, necontestate in cauza, se retine ca acesta si-a reluat activitatea pentru o scurta perioada de timp, incasand salariul aferent din 02.04.2007, pana la data de 01.12.2007, iar apoi instanta de judecata i-a interzis expres desfasurarea activitatii de administrare a societatii comerciale Exploziv Media SRL.

Prin urmare, din inscrisurile atasate la dosar, coroborate cu declaratia martorului audiat in cauza, tribunalul retine ca reclamantul nu a mai desfasurat activitati lucrative si nu a mai realizat venituri din munca incepand cu decembrie 2007 si pana in luna decembrie 2016 cand a fost pensionat pe caz de boala.

Rezulta asadar ca reclamantul nu a realizat venituri pe durata a 114 luni, fiind lipsit de un venit de 236.208 lei (2072 lei x 114 luni).

II. Referitor la daunele morale solicitate in cauza, tribunalul retine urmatoarele:

In primul rand, tribunalul retine faptul ca reclamantul a inteles sa solicite daune morale atat pentru durata de timp in care a fost supus unor masuri penale preventive – arestare preventiva si obligarea de a nu parasii localitatea si ulterior tara, cat si pentru durata excesiv de lunga a procesului penal.

In al doilea rand, tribunalul retine ca reclamantul a invocat pentru justificarea daunelor morale solicitate pentru suferintele cauzate de masurile preventive atat incalcarea dreptului la libertate – pentru perioada arestului cat si incalcarea dreptului la libera circulatie – pentru perioada in care s-a instituit in sarcina sa obligatia de a nu parasii localitatea / tara.

Procedand la analiza suferintelor morale suportate de catre reclamant pe perioada de timp in care a fost supus unor masuri penale cu caracter preventiv, tribunalul retine ca in data de 30.10.2006, organele judiciare au descins la domiciliul reclamantului, unde acesta se afla impreuna cu familia sa – sotia si un copil minor in varsta de 10 ani la acel moment.

Ulterior, a fost retinut si arestat, iar masura arestului preventiv a fost mentinuta pe toata perioada de timp cuprinsa intre 30.10.2006 si 23.03.2007, rezultand un numar de 317 zile.

Privitor la legalitatea masurii arestului preventiv la care a fost supus reclamantul, tribunalul retine incidenta, in cauza, a celor stabilite de catre Inalta Curte de Casatie si Justitie. Astfel, prin Decizia ICCJ nr. 15/2017 privire la modul de interpretare a dispozitiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedura penala, respectiv daca stabilirea caracterului nelegal al privarii de libertate in cursul procesului penal, care da dreptul la despagubiri conform alin. (1), trebuie sa fie cuprinsa intr-un act jurisdictional sau poate fi implicita, dedusa din hotararea de achitare, publicata in Monitorul Oficial nr. 946/29.11.2017, Inalta Curte a stabilit ca „In interpretarea si aplicarea dispozitiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedura penala, caracterul legal al masurilor preventive privative libertate trebuie sa fie explicat prin actele jurisdictionale prevazute in cuprinsul acestuia. Hotararea judecatoreasca de achitare, prin ea insasi nu poate constitui temei al stabilirii caracterului legal al narii privative libertate”.

In speta, este adevarat ca reclamantul a fost achitat, dar cu privire la legalitatea masurii arestului preventiv elocvente sunt retinerile facute de catre magistratul Tribunalului Braila, care, ulterior stramutarii dosarului penal, procedand la verificarea masurii preventive prin incheierea din 23.03.2007, a retinut unele argumente esentiale in ceea ce priveste nelegalitatea masurii arestului preventiv.

In acest sens, se retine ca in cuprinsul acestei incheieri s-a retinut in mod expres ca „Indiferent de gravitatea faptei pentru care este cercetat inculpatul, masura arestarii preventive poate fi luata numai in conditiile prevazute de art. 149 ind. 1 C.p.p. si cand exista cel putin unul din cazurile prevazute de art. 148 C.p.p. O interpretare contrara ar insemna ca in cazul cercetarii infractiunilor mai grave, masura arestarii preventive este obligatorie, ceea ce nu coresponde realitatii. De altfel, in concluziile puse in cauza, reprezentantul Ministerului Public nu a indicat in concret care sunt probele care dovedesc ca lasarea in libertate a inculpatilor ar prezenta un pericol concret pentru ordinea publica si in ce ar consta acest pericol social, multumindu-se sa arate ca fata de gravitatea faptelor comise si de numarul mare de parti vatamate, apreciaza ca exista probe certe ca lasarea sa in libertate ar prezenta pericol pentru ordinea publica. [...] In cauza in cursul urmaririi penale au fost administrate numeroase probe cu privire la faptele pentru care sunt cercetati inculpatii, insa aceste probe nu dovedesc ca judecarea in libertate a inculpatilor ar prezenta un pericol concret pentru ordinea publica dovedirea acestui aspect fiind necesara in cauza. Cerinta probarii pericolului social concret pentru ordinea publica pe care l-ar prezenta judecarea in libertate a unui inculpat

este ceruta expres si imperativ de dispozitiile art. 148 alin. 1 lit. C.pr.pen. In stabilirea pericolului concret pe care l-ar prezenta pentru ordinea publica judecarea in libertate a inculpatilor Man Liviu Aurel, Muresan Aurel si Otel Ioan, instanta va retine urmatoarele:

- inculpatii sunt ziaristi si sunt cercetati pentru comiterea unor infractiuni savarsite in legatura cu desfasurarea activitatii de ziarist;

- inculpatii au fost de rea-credinta in publicarea sistematica a unor articole defaimatoare despre partile vatamate, insa in jurisprudenta Curtii Europene a drepturilor omului se recunoaste constant ziaristului dreptul la o doza de exagerare in ceea ce priveste articolele publicate datorata specificului profesiei de ziarist (cauza Dalban versus Romania);

- inculpatii nu sunt cunoscuti cu antecedente penale si se bucura de o buna reputatie in randul comunitatii din care fac parte, astfel cum rezulta din tabelele cu semnaturi de adeziune depuse la dosar.

Fata de considerentele expuse mai sus, instanta va aprecia ca in cauza nu exista probe ca lasarea in libertate a celor trei inculpati prezinta un pericol concret pentru ordinea publica si prin urmare, nu sunt intrunite cumulativ conditiile prevazute de art. 148 alin. 1 lit. f C.proc.pen”.

Fata de aceste retineri din cadrul procesului penal, tribunalul constata ca masura arestului preventiv luata fata de reclamant a fost una nelegala in conditiile in care ulterior strangerii tuturor probelor in acuzare, nu s-a putut dovedi faptul ca libertatea inculpatilor ar fi reprezentat un pericol concret ordinii publice, cu atat mai putin putea fi dovedit acest aspect la momentul luarii acestei masuri respectiv in ziua cand li s-a adus la cunostinta calitatea de suspect, invinuit si ulterior inculpat, cand propunerea s-a bazat pe o probatiune mult mai restransa.

De asemenea, prezinta relevanta faptul ca aceasta solutie data de catre Tribunalul Braila a fost mentinuta, prin incheierea din 24.03.2007, de catre Curtea de Apel Galati.

In vederea justificarii cuantumului daunelor morale solicitate, reclamantul a invocat conditiile precare de detentie la care a fost supus, afirmatii necontestate de catre parat. Ba mai mult, in luarea in considerare a acestor afirmatii, tribunalul retine relevanta multiplelor condamnari ale Statului Roman dispuse de catre Curtea Europeana a Drepturilor Omului privind conditiile de detentie din Romania.

Se retine faptul ca reclamantul a fost supus pe durata arestului preventiv la conditii de detentie inumane, conditii de trai foarte grele, pe timp de iarna, in celule reci, cu hrana precara si uneori necomestibila, conditii precare de igiena personala. Apoi, nu se poate contesta faptul ca in conditiile in care transferul reclamantului de la Penitenciarul Gherla la Penitenciarul Braila s-a realizat in mai mult de o saptamana, acest proces a avut efect traumatizant asupra reclamantului. Asa cum a subliniat, transportul s-a realizat cu autospecialele ANP care s-au prezentat intr-o stare deplorabila, fara a i se asigura hrana sau apa potabila, nevoile fiziologice fiind constransi a le face intr-o galeata. Transportul s-a realizat alaturi de alte persoane condamnate pentru infractiuni cu caracter ridicat de pericolozitate.

Pentru cuantificarea daunelor morale aferente perioadei in care reclamantul a fost supus masurii preventive a arestului, tribunalul a avut in vedere o suma de 100 euro/zi, rezultand un quantum total de 31.700 Euro.

Se mai retine ca ulterior arestului, pe perioada cuprinsa intre 23.03.2007 – 13.11.2012 reclamantul a fost supus masurii de a nu parasi tara, instituindu-se in sarcina sa o serie de obligatii a caror respectare a determinat schimbari importante in viata de zi cu zi.

In acest sens, se retine ca reclamantul era nevoit a evita contactul direct sau indirect cu peste 150 de persoane, iar respectarea acestei masuri era impetuos necesara avand in vedere riscul de a fi supus din nou arestarii. Pe de alta parte, evitarea unui numar atat de mare de persoane, impunea reclamantului o sarcina epuizanta din punct de vedere mintal si psihologic.

Pentru durata in care reclamantul a fost supus obligatiei de a nu parasi tara, tribunalul a cuantificat daunele morale aferente suferintelor fizice la suma de 15.850 Euro.

Privitor la daunele morale aferente duratei excesive a procesului penal, se retine in primul rand faptul ca durata procedurii judiciare la care a fost supus reclamantul s -a intins pe durata a 11 ani, 1 luna si 20 de zile.

Nu se poate contesta faptul ca o durata atat de lunga a unui proces penal care s-a finalizat cu o achitare a avut efecte dezastruoase asupra starii emotionale, fizice si psihice a reclamantului atat prin experientele traumatizante pe care le-a trait in mod direct incepand cu modalitatea in care a fost tratat la momentul la care organele judiciare au descins la domiciliul sau, conditiile de detentie, modul in care traiul de zi cu zi al reclamantului s -a schimbat radical, starea de sanatate care a avut de suferit urmare a experientelor negative la care a fost supus, dar si urmare a constientizarii traumelor pe care ceilalti membrii ai familiei le aveau de parcurs.

La momentul la care reclamantul a fost arestat, fiul sau avea doar varsta de 10 de ani, fiind evident elev. Este evident ca in conditiile in care tatal sau a fost arestat, iar procesul penal la care a fost supus era mediatizat, este usor de imaginat la ce a fost supus minorul la scoala, in colectivitate si care au fost urmarile pe termen scurt si lung a unor astfel de experiente. Toate acestea este normal sa fie constientizate de catre tatal sau – reclamant in cauza. La acestea s-au adaugat si experientele, izolarile traite de sotia sa si care de asemenea au avut un impact negativ asupra starii emotionale si fizice a reclamantului, concretizandu-se in suferinte morale.

Apoi, asa cum a subliniat reclamantul, pe toata perioada detentiei de la Jilava nu i s-a permis contactarea familiei, astfel ca sotia si fiul sau, si implicit familia extinsa a acestuia nestiind nimic de soarta sa pana la stabilirea termenului de judecata din 22.03.2007 de la Tribunalul Braila, intrucat nici dupa transportarea lor la Penitenciarul din Braila, acest lucru nu i s-a permis.

Starea de sanatate a reclamantului s-a degradat in timpul detentiei, avand in antecedente o boala la rinichi, fiind supus unei operatii de indepartarea unui rinichi. Anterior arestarii, reclamantul a fost supus la unele lucrari pentru intretinerea danturii care necesitau o alimentatie speciala, inasa, datorita conditiilor de detentie, este evident ca nu a putut tine acest regim. A dezvoltat o boala grava la nivelul ficatului care considera ca s-a datorat si agravat si conditiilor de detentie.

Apoi, din cauza mediatizarii procesului penal, reclamantul si familia sa au fost exclusi din comunitatea din care faceau parte. Reclamantul a fost etichetat de catre vecinii sai si de catre anumite cunostinte drept „Puscariasul” si „Santajistul”, iar aceste atitudini si manifestari verbale nu dispar usor, nici macar dupa pronuntarea solutiei de achitare. Este lesne de imaginat ca in aceste conditii, reclamantul, sotia si fiul sau minor au fost evitati de cunostinte, prieteni, iar aceasta situatie s-a extins pe o durata lunga.

Rusinea cauzata de cercetarea reclamantului, trimiterea lui in judecata, a fost traita ca o veritabila trauma inclusiv de sotia sa, dar mai ales de copilul de 10 ani de care radeau colegii de la scoala si il etichetau cu porecle greu de produs.

Pe langa toate acestea, tribunalul retine ca procesul penal l-a afectat pe reclamant nu doar pe plan emotional, dar si pe plan profesional si financiar. Din cauza obligatiilor impuse in sarcina sa pe durata procesului penal, reclamantul a fost in imposibilitate de a se apropia de sediul redactiei Buna Ziua Ardeal sau Gazeta de Cluj. Pe cale de consecinta nu si-a putut desfasura activitatile de administrator, intrucat, pe de o parte acest lucru presupunea intalniri cu persoane prevazute in incheierea judecatorului de fond, iar pe de alta parte, cu ocazia perchezitiilor, au fost ridicate actele contabile, lucrarile, inclusiv calculatoarele de la societatile care editau ziarele mai sus mentionate, fiind imposibila continuarea activitatii.

Ulterior, reclamantul a ramas practic fara loc de munca, nerealizand nici un venit. Datorita varstei si a starii de sanatate dar si a notorietatii acestui dosar, i-a fost imposibil sa se angajeze. Este evident ca pentru a putea face fata cheltuielilor cu procesul penal, dsar si pentru traiul zilnic, reclamantul a apelat la ajutorul unor cunostinte pentru anumite imprumuturi banesti din care unele sunt in curs de restituire si a fost practic intretinut de sotia sa care realiza singurul venit din familie.

Nu se poate tagadui in speta ca pe durata unui proces penal ce a durat mai bine de 11 ani, costurile unui asemenea proces sunt coplecitoare mai ales pentru o familie in care doar unul dintre sotii realizeaza un venit, iar lipsurile financiare nu pot fi evitate.

In cuantificarea daunelor morale ce urmeaza a fi acordate pentru durata excesiva a procesului penal, in raport de perioada de timp pe care s-a derulat – peste 11 ani, tribunalul va avea in vedere efectele devastatoare a unei astfel de proceduri asupra vietii reclamantului, experiente pe care le-a trait personal fizic si emotional cu fiecare etapa a procesului penal, cu fiecare masura ce s-a luat fata de el, dar si traiurile emotionale negative pe care le-a parcurs in momentul in care a constientizat ca orice experienta a sa

provoaca efecte si lasa urme greu de reparat pe dezvoltarea fizica, emotionala si sociala a fiului sau in varsta de doar 10 ani la momentul declansarii procesului penal si deja major la momentul achitarii sale, dar si pe viata si trairile suportate de sotia sa, care i-a ramas alaturi in aceasta experienta greu de imaginat.

Astfel, tribunalul apreciaza ca o suma de 100.000 e uro este in masura a aduce o satisfactie relativa reclamantului pentru toate suferintele morale pe care le -a avut de parcurs pe durata a 11 ani, 1 luna si 20 zile.

In ce privesc dispozitiile legale incidente in cauza, se retine de catre instanta faptul ca reclamantul si-a intemeiat cererea pe prevederile art. 539 C.pr.pen., art. 52 al. 3 din Constitutie, dar si pe prevederile art. 1349 si 1373 din Codul Civil privind antrenarea raspunderii civile delictuale.

Pe de alta parte, in speta sunt aplicabile si prevederile art. 5 si 6 respectiv art. 13 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului.

Sub aspectul conditiilor ce se impun a fi indeplinite pentru antrenarea raspunderii civile delictuale, tribunalul retine ca in speta acestea sunt indeplinite.

Fapta ilicita a paratului se circumscrie pe deplin atat masurilor preventive luate in prezenta cauza cat si duratei excesiv si nejustificat de lungi a procesului penal. Asa cum s -a retinut mai sus, in privinta masurii arestului preventiv s-a retinut cu putere de lucru judecat ca in cauza nu erau indeplinite conditiile legale impuse de dispozitiile art. 148 C.proc.pen. Apoi, procesul penal ce s-a intins pe durata a mai bine de 11 ani, perioada in care reclamantul a fost supus atat masurii arestului preventiv cat si ulterior a celei de a nu parasi localitatea / tara, pentru ca la final sa se pronunte o hotarare de achitare, fac din intregul parcurs penal demarat de parat o fapta cu caracter ilicit.

Prejudiciul suferit de catre reclamant a fost detaliat mai sus. Mai mult se retine ca este cert ca si existenta si intindere, dimensiunile sale materiale si morale sunt evidente si a fost cauzat tocmai de fapta ilicita retinuta in sarcina paratului, fiind astfel indeplinita si conditia raportului de cauzalitate dintre fapta ilicita si prejudiciu.

Privitor la vinovatie, tribunalul retine ca atata timp cat celelalte trei conditii ale raspunderii civile delictuale sunt retinute ca fiind indeplinite, se justifica retinerea si celei de a patra conditii.

In aceste conditii, fata de considerentele de mai sus, tribunalul urmeaza a admite in parte actiunea civila formulata de catre reclamantul MURESAN AUREL in contradictoriu cu paratul STATUL ROMAN prin Ministerul Finantelor Publice, si in consecinta:

Va obliga paratul la plata catre reclamant a sumei de 285.520 lei cu titlu de daune materiale, constand in suma de 49.312 lei cu titlu de cheltuieli de deplasare, cazare si masa la Tribunalul Braila si Curtea de Apel Galati si in suma de 236.208 lei cu titlu de venit nerealizat.

Va obliga paratul la plata catre reclamant a sumei de 235.372,5 lei reprezentand echivalentul in lei a sumei de 47.550 Euro cu titlu de daune morale pentru suferintele morale cauzate prin privarea de libertate in perioada 30.10.2006 – 23.03.2003 si restrangerea dreptului la libera circulatie in perioada 23.03.2007 – 13.11.2012.

Va obliga paratul la plata catre reclamant a sumei de 495.000 lei reprezentand echivalentul in lei a sumei de 100.000 Euro cu titlu de daune morale pentru suferintele morale cauzate prin durata excesiva si nejustificat de lunga a procesului penal.

Totodata, va obliga paratul la plata catre reclamant a dobanzii legale aferente sumelor mai sus mentionate, incepand cu data pronuntarii prezentei sentinte – 13.12.2021 si pana la plata efectiva.

In temeiul art. 453 C.proc.civ., va obliga paratul la plata catre reclamant a sumei de 1.500 lei cu titlu de cheltuieli de judecata constand in onorariu avocatial”.

[* Cititi aici intreaga decizie a Curtii de Apel Cluj](#)

[* Cititi aici intreaga sentinta a Tribunalului Cluj](#)

